

DECIZIE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Jitoreanu împotriva lui Valeriu Josan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de către Nina Jitoreanu,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2018, Nina Jitoreanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Josan cu privire la încasarea datoriei.

Nina Jitoreanu a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei în sumă de 10000 euro.

În cadrul examinării cauzei, reclamanta și-a concretizat cerințele și a solicitat suplimentar încasarea din contul lui Valeriu Josan a taxei de stat în sumă de 5853 de lei și a cheltuielilor pentru citarea publică în sumă de 280 de lei.

Prin hotărârea din 14 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea înaintată de Nina Jitoreanu s-a respins, ca neîntemeiată.

La 31 mai 2019, Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga, a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea Ninei Jitoreanu să fie admisă.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nina Jitoreanu. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a cererii de apel motivate, precum și a bonului de plată a taxei de stat în sumă de 4389,75 de lei, fiindu-i acordat termen până la 18 octombrie 2019, inclusiv, pentru înlăturarea neajunsurilor. S-a explicat apelantei că dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Nina Jitoreanu, din motivul că apelanta nu a prezentat în cancelaria Curții de Apel Chișinău, în termenul acordat, cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 4389,75 lei.

La 11 decembrie 2019, Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga a declarat recurs împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, Nina Jitoreanu a invocat că nu este de acord cu încheierea din 24 octombrie a Curții de Apel Chișinău, deoarece atât ea, cât și avocatul Lilian Maliga nu au primit încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și nici nu au cunoscut că urmează să prezinte apelul motivat și dovada de plata taxei de stat până la 18 octombrie 2019. Astfel, consideră că încheierea contestată este neîntemeiată și urmează a fi casată, cu restituirea cauzei în instanța de apel, pentru examinarea corespunzătoare a apelului.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Prin scrisoarea nr. 11477 din 01 noiembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expeditat participanților la proces, copia încheierii din la 24 octombrie 2019 (f.d. 65), însă date despre recepționarea încheierii la materialele cauzei nu sunt. Totodată, prin cererea nr. 4-3-8866 din 03 decembrie 2019, se confirmă faptul că avocatul Lilian Maliga a luat cunoștință cu materialele cauzei la aceeași dată (f.d. 67).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 11 decembrie 2019 de către Nina Jitoreanu este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele dosarului rezultă că, la 19 septembrie 2018, Nina Jitoreanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Josan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. În cadrul examinării cauzei, reclamanta și-a concretizat cerințele și a solicitat suplimentar încasarea din contul lui Valeriu Josan a taxei de stat în sumă de 5853 lei și a cheltuielilor pentru citarea publică în sumă de 280 lei.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze Judecătoria Căușeni, sediul Central, prin hotărârea din 14 mai 2019 a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Nina Jitoreanu (f.d. 40, 47-50).

La 31 mai 2019, Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga, a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea Ninei Jitoreanu să fie admisă (f.d. 42).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În corespundere cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nina Jitoreanu. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a cererii de apel motivate, precum și a bonului de plată a taxei de stat în sumă de 4389,75 de lei, fiindu-i acordat termen până la 18 octombrie 2019, inclusiv, pentru înlăturarea neajunsurilor. S-a explicat apelantei că dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (f.d. 55-57).

Potrivit scrisorii de însoțire se confirmă faptul că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurente și a avocatului Lilian Maliga copia încheierii din 17 septembrie 2019 (f.d. 58).

Colegiul judiciar menționează că încheierea de a nu da curs cererii de apel a fost recepționată de Nina Jitoreanu, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei, pe care este aplicată semnătura recurente și ștampila oficiului poștal din 09 octombrie 2019 (f.d. 59).

Suplimentar, instanța de recurs atestă că plicul expediat în adresa avocatului Lilian Mliga a fost restituit cu mențiunea „plecat” (f.d. 60).

În consecință, prin încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Nina Jitoreanu, din motivul că apelanta nu a prezentat în cancelaria Curții de Apel Chișinău, în termenul acordat, cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 4389,75 lei (f.d. 62-64).

Sub acest aspect, instanța de recurs consideră că, încheierea instanței de apel este emisă în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Or, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Instanța de recurs menționează că recurenta a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile și urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă, ignorat cu desăvârșire de către ultimul.

Colegiul apreciază critic afirmația recurente Nina Jitoreanu că atât ea, cât și avocatul Lilian Maliga nu au primit încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și nici nu au cunoscut că urmează să prezinte apelul motivat și dovada de plată taxei de stat până la 18 octombrie 2019. Or, conform avizului anexat la materialele cauzei, Nina Jitoreanu a luat cunoștință cu încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 59).

În acest context, Colegiul consideră oportun să acorde o atenție deosebită dispozițiilor art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care prevăd că dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în fața unei alte autorități, termenul se consideră expirat la ora care se încheie programul lor sau la care se încetează operațiunile respective.

În cazul în care instanța de apel a stabilit data și locul (cancelaria Curții de Apel Chișinău) până la care trebuie efectuată acțiunea procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, asemenea celui prevăzut de lege.

Pornind de la caracterul obligatoriu al actelor judecătorești de dispoziție, Nina Jitoreanu fiind reprezentată de avocat, trebuia să-și ajusteze conduita la indicațiile reflectate în încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în care i-a fost fixat un termen limită pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat și cererea de apel motivată.

Totodată, instanța de apel decelează că cererea de apel nemotivată a fost depusă la 31 mai 2019 (f.d. 42), iar lipsa unor acțiuni din partea recurente și a avocatului acesteia de la 31 mai 2019 și până la 09 octombrie 2019 (data indicată pe ștampila oficiului poștal), demonstrează faptul că nu au depus suficientă diligență pentru a prezenta cererea de apel în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Mai mult, Colegiul judiciar învederează că în conformitate cu art. 107 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

Astfel, luând în considerare că plicul expediat avocatului Lilian Maliga s-a întors cu mențiunea „plecat” (f.d. 60), instanța de recurs consideră că avocatul urma să presteze servicii juridice în modul corespunzător și să informeze instanța despre modificările referitoare la sediul său, pentru a beneficia de dreptul de a cunoaște despre încheierile pronunțate de instanța de apel. Or, potrivit, art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sânt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Suplimentar, instanța de recurs consideră necesar de a menționa prevederile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care stipulează că participanții la proces sânt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Totodată, în corespundere cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sânt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În acest context, Colegiul deduce că recurenta s-a folosit cu rea credință de drepturile procedurale, fiind conștientă de faptul că la 31 mai 2019 a depus cererea de apel nemotivată și trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, de a proteja drepturile sale de acces la instanță și anume depunerea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat.

Astfel, instanța de recurs consideră că Curtea de Apel Chișinău a creat posibilități egale, suficiente și adecvate în folosirea mijloacelor procedurale întru susținerea poziției ambelor părți și nu a defavorizat nici o parte.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de către recurentă a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, stabilind în jurisprudența degajată că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea contestată este întemeiată și emisă cu respectarea cadrului legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiat și necesită să fie respins, cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Nina Jitoreanu, reprezentată de avocatul Lilian Maliga.

Se menține încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Jitoreanu împotriva lui Valeriu Josan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan